

درس خارج فقه استاد حمید درایتی

جلسه صدم، ۱۴ اسفند ۱۴۰۰

موضوع: کتاب الشركة/ شرکت تعاونی /تطبیقات فقهی

ادامه مطالب جلسه ۹۵

لازم به ذکر است که بر اساس قبول شخصیت حقوقی مستقل در فقه، تصمیم‌گیری بر پایه‌ی اکثریت مربوط به شخصیت حقوقی و مدیریت او در حوزه‌ی اموال خویش است و ارتباطی به اعضاء شرکت ندارد تا نیاز به اشتراط ضمن عقد داشته باشد زیرا آنان صرفاً مالک شخصیت حقوقی هستند و در طول شرکت، مالک اموال و دارایی آن می‌باشند (اموال شرکت ملک مشاع نیست) و لذا علی‌القاعده حق تصمیم‌گیری نسبت به اموال را نخواهند داشت، اما بر اساس عدم قبول شخصیت حقوقی مستقل در فقه این شرط ضمن عقد، ثبوتاً به چند شکل قابل تصویر است:

- شرط نتیجه — هریک از اعضاء شرکت تعاونی، حق تصمیم‌گیری خود نسبت به اموال مشاع را به رأی اکثریت یا شخصیت حقوقی شرکت (بر اساس قبول شخصیت حقوقی در فقه) واگذار نماید که در فرض دوم، شخصیت حقوقی تصمیم‌گیری در حوزه فعالیت‌های خود را به صورت رأی اکثریت انجام می‌دهد.

- شرط فعل:

- هریک از اعضاء شرکت تعاونی، ملتزم شود که اکثریت آراء را وکیل در تصمیم‌گیری شرکت نماید — با توجه به اینکه اکثریت آراء يك عنوان انتزاعی است، قابلیت قبول وکالت را نخواهد داشت و این شرط فاسد خواهد بود. همچنین از آنجا که عقد وکالة از عقود جائز و قابل فسخ است، اشتراط عدم فسخ در وکالت (وکالة بلاعزل) نیز باطل بوده و استمرار این وکالت و عدم امکان فسخ آن نیاز به اشتراط در ضمن عقد دیگری دارد.

- هریک از اعضاء شرکت تعاونی، ملتزم شود که حق تصمیم‌گیری خود نسبت به اموال مشاع را در صورتی که مخالف رأی اکثریت داشت، مصالحه نماید — با توجه به اینکه اکثریت آراء، يك عنوان انتزاعی است، نمی‌توان طرف مصالحه واقع شود. علاوه بر اینکه این مصالحه‌ی اسقاط حق علی‌القاعده باید معلق بر عدم موافقت رأی مصالحه‌کننده با اکثریت باشد که از جهت تعلیق در عقد نیز این مصالحه باطل خواهد بود.

○ هريك از اعضاء شركت تعاونی، ملتزم شود که حق تصمیم گیری خود نسبت به اموال مشاع را به اکثریت آراء تفویض نماید — از آنجا که احتمال دارد تسلیط مالك بر اموال و واقع حق تصمیم گیری در حوزه مالکیت، حکم شارع می باشد نه حق محض، شرط واگذاری چنین سلطنتی به دیگران، خلاف سنت و فاسد خواهد بود. مضافاً به اینکه اکثریت آراء يك عنوان انتزاعی است و نمی تواند صاحب حق گردد.

○ هريك از اعضاء شركت تعاونی، ملتزم شود که برخلاف رأی اکثریت، اقدامی نداشته باشد و یا متعهد شود که مطابق با رأی اکثریت رضایت (رضای معاملی نه رضای باطنی) داشته باشد — نتیجه ی این نوع اشتراط آن است که عضو شركت می تواند در ضمن ارتکاب حرام شرعی، برخلاف رأی اکثریت اقدام منجزی داشته باشد لکن صرفاً در این صورت سایر اعضاء حق فسخ عقد مشروط (شراکت) را خواهند داشت.

همچنین باید توجه داشت که بر اساس اشتراط ضمن عقد و موافقت همه ی اعضاء با رأی اکثریت، اکثریت آراء کاشف از اتفاق نظر خواهد بود. به عبارت دیگر هرچند ممکن است بین اعضاء، اختلاف نظر وجود داشته باشد اما با توجه به توافقی که بین شرکاء صورت گرفته است، تصمیم اکثریت و مسئولیت آن تصمیم متوجه همه ی اعضاء می باشد.